

SAMARQAND VILOYATIDA UROTILIAZ KASALLIGI KLINIK-KECHISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

Isomadinova L.K.

Samarqand Davlat tibbiyot universiteti Klinik laborator diagnostika kafedra assistenti;

Qudratova Z.E.

PhD, Samarqand Davlat tibbiyot universiteti Klinik laborator diagnostika kafedra assistenti;

Shamsiddinova D.K.

Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi Samarqand filiali vrach-pediatr;

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Samarqand, O'zbekiston

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8424154>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 01-October 2023 yil

Ma'qullandi: 05- October 2023 yil

Nashr qilindi: 10- October 2023 yil

KEY WORDS

urotiliaz, buyrak tosh kasalligi, oksalatlar, Samarqand

ABSTRACT

Urotiliz kasalligi barcha yoshda uchraydigan kasalliklar sarasiga kiradi va hozirgi kunda kelib bu kasallik tobora ko'payib bormoqda. Urotilizning uchrash chastotasi 1-18 % tashkil qiladi va bu kasallik ko'pincha retsiv xolatlar bilan kechadi. Mamlakatimiz olimlarining ko'p yillik izlanishlarning natijalariga ko'ra hozirgi kunda kelib urotiliz bilan kasallish oshib bormoqda va bu kasallik bilan bolalar xam kasallanmoqda. Bunga sabab endogen ta'sirlarning ko'payishi va tashqi muhitning ifloslanishining ko'payishi, ko'plab ekologik zonalarining yomonlashuvi va boshqa tashqi omillardir. Bu kasallik ko'p holatlarda yashirin kechadi va to'satdan yoki faqat asorat bergandan so'ng kasallik o'zini namoyon qilishi mumkin. Bu kasallik asoratlari og'ir bo'lib, hatto o'limga ham olib kelishi mumkin.

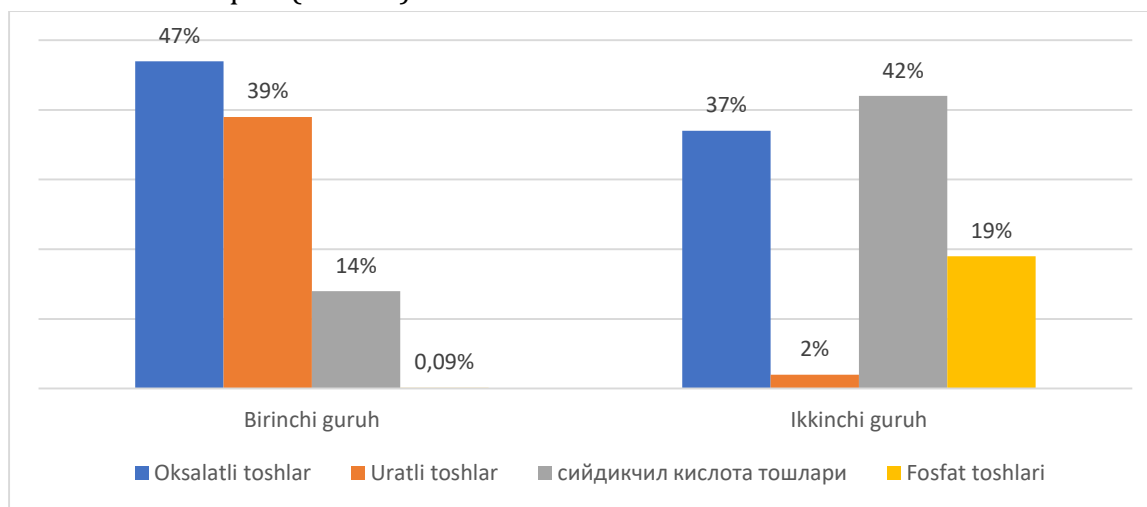
Tadqiqot maqsadi: Biz bilamizki tosh hosil bo'lishining etiologik omillardan biri bu aholining yashash hududi hisoblanadi, chunki bu uning avqatlanish turiga, ichidagin suv tarkibiga, hatto iqlimga fark qiladi. Buyraklarning tosh xosil bo'lishi xududga qarab hosil bo'lishini o'rganish bizga uning oldini olishga karatilgan chora tadbirlarni yanada mukammal ishlab chiqishiga imkoniyat yaratadi va kelajakda buyrak tosh kasalligini davolashini samadorligini oshiradi.

Material va tadqiqot usullari: tadqiqot ob'ekti sifatida 2023 yildan yanvar oyidan boshlab 2023 yil iyun oyigacha Samarqand davlat ko'p tarmoqli klinikasining bazasida joylashgan SamDU laborator klinik diagnostik kafedrasining laboratoriyasi xamda Avitchena nomli xususiy klinikada siydik analizini tekshirish bilan murojaat qilgan bemorlar.

Tadqiqot natijalari: Tadqiqotimizni to'g'ri bajarish maqsadida hamma tekshiruvchilar odatiy kunlik ovqatlanish va suv rejimi bo'lishlari tavsiya berildi. Tadqiqotda ishtirok etilgan ishtirokchilarning anamnez yig'ildi va

buyrak kasalliklari inkor qilindi . Hamma tadqiqot ishtirokchilarni yoshlari bo'yicha gruppalariga bo'lindi , birinchi gruppalarda 0-14 yoshni tashkil qilgan bo'lsa ikkinchi guruhlar 14 yoshdan va 65 yoshlarni tashkil qildi .

Birinchi guruh 1250 kishini tashkil qilingan bo'lsa ,ikkinchi guruh 3569 kishini tashkil qildi. Birinchi guruhni tekshirganimizda siydik tahlilida bemorlarning 3 %(37) siydik tahlilida tuzlar aniqlandi va eng ko'p topilgan toshlardan oksalat toshlari tashkil kildi 47 %(17 kishida) ni va ikkinchi o'rinda uratli toshlar 39 % (14 kishida) va uchinchi o'rinda siydikchil tuzlari 14% (5 kishida)topilgan bo'lsa , ikkinchi guruhimizni tekshirganda siydik tahlilida 9% (321)tuzlar borligi aniqlandi , birinchi o'rinda siydikchil kislotatoshlari 42 %(134 kishida) ikkinchi o'rinda oksalat toshlari 37%(118 kishida) va uchinchi o'rinda 19% (60 kishida) fosfat toshlari tashkil qildi (1-rasm).

1-rasm. Siydik toshlarining uchrash chastotasi

Tadqiqotimiz natijasiga ko'ra shu aniqlandiki bolalar va kattalarning toshlarning xilma xilligi turli xil. Bolalarda ko'proq oksalatlarining uchrashi inobatga olgan holda ularning ovqatlanish rejimiga ota onalarning ko'proq e'tibor berishlarini talab etiladi. Kattalarda siydikchil tuzlarning ko'payishi ularning ovqatlanish rejimida ko'proq sabzovotlar qo'shilishini inobat olish kerarliqi aniqlandi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. Голованова О.А., Россеева Е.В., Франк-Каменецкая О.В. Аминокислотный состав камней мочевой системы человека // Вестник СПбГУ. Сер. 4. 2006. Вып. 2. – С. 123–127.
2. Ракин В.И., Каткова В.И. Кристаллизация одноводного оксалата кальция (вевеллита) в гелевой среде // Минералогия и жизнь: Материалы к Межгосударственному минералогическому семинару. Сыктывкар, 1993. – С. 54–55.
3. L. K. Isomadinova, Z. E. Kudratova. Clinical and laboratory characteristics of vomiting in pregnant women in early pregnancy. Doctor's herald journal. №2,2023. P.52-56
4. Z. E. Kudratova, L. A. Muxamadiyeva. Correlation analysis between humoral immunity and cytokines in acute obstructive bronchitis. Doctor's herald journal. №2,2023. P.56-60.
5. Nabieva F.S., Rayimova F.S., Abdusamatov B.A. Artificial intelligence in medicine //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 23-27.
6. Nabieva F.S., Umarova S.S., Ruzmetova. S.U. Use of Saccharomyces cerevisiae for obtaining

conjugates for ELISA //Thematics Journal of Microbiology. – 2022. – T. 6. – №. 1.

7. N.S. Ibragimova, B.F. Ibragimov, S.S. Berdiyaroova, IA Yulayeva Clinical picture of hypoxic-ischemic encephalopathy in newborn with different gestation date // TJM-Tematics journal of Microbiology ISSN, 2277-2952, 0

8. Berdiyaroova Sh.Sh., Isomadinova L.K., Komulova Z.N. Differential diagnosis of alcoholic and viral hepatitis. World Bulletin of Public Health (WBPH). P. 8-11.

